

BARTHA GUSZTÁV

Paráznák

Dráma két felvonásban

Személyek:

Zsuzsa

Dezső

Flóri (*volt középiskolai osztálytársa*)

Bélus (*Zsuzsa élettársa*)

Helyszín és időpont: Kárpátalja, 1998. A történet kitalált. A szereplők bármiféle hasonlósága élő vagy holt személyekkel a véletlen műve.

Szín: milíciaépület váróterme, éjjel. A gyengén megvilágított terem bal oldalán az információs iroda befüggönyözött üveglaka, jobb oldalán széksor, közepén hosszú, vaslábú, kárpitozott, lócaszerű ülőalkalmatosság, a falakon hirdetemények, eltűnt és körözött személyek fotói. A terem bejárata nem látható.

ELSŐ FELVONÁS

A szereplők éttermi multságghoz illő ruházata kirí a kopott, szürke, nyomasztó környezetből. Flóri a fotókat nézegeti, Zsuzsa és Dezső szorosan egymás mellett a falnál ül, Bélus a lócán bever, testtartásából ítélve a részegek álmát alussza.

Flóri (megfordul, legyint): Szélhámosok, piti tolvajok... Vajon ki figyel fel rájuk? Figyel egyáltalán valaki? Érdekes... Lehetséges, sőt, biztos, hogy ti is tapasztaltátok, amit jómagam már számtalanszor. Térülök-fordulok a városban, intézem a hivatalos ügyeimet, netán a piacon akad dolgom... Tudjátok, a nagyobb bevásárlásokat én intézem, mert a feleségem valami oknál fogva szégyell a kofákkal alkudozni, holott a mai világban minden kopijka számít. Már ha van... Hogyan érezheti magát egy tanárnő, mikor két nagy bevásárlószatyrot kénytelen végigcipelni a fél városon? Megalázva, kérem. Holott az államnak kellene szegyenkeznie, mert nem képes tisztességes bért számfejtetni az alkalmazottjainak. A cseh érában vagy a magyarok alatt volt becsületük a tanítóknak, a jegyzőknek, a csendőröknek,

jutott a fizetésükből utazásra, nyaralásra; cselédet tartottak, napszámosokkal végeztették a kerti munkát. Ahogy mondom: előírásos viselet volt a glaszékesztyű, csomagjaikat hordárok cipelték! Most mi van? Harmadik hónapja nem kapunk fizetést, se én, se az asszony – megáll az ember esze! Még hogy piacgazdaság! Garázdálkodás, kérem. És... már odáig fejlődtünk, hogy a diákok levegőnek nézik a tanárukat. Ha jobban belegondolok, igazuk van: akit üres ígéretekkel jól lehet lakatni, az nem lehet más, csak levegő. Szóval... Hol tartottam? Ja! Ha nagy ritkán beutazom a városba, és történetesen találkozom volt iskolatársakkal, régi ismerősökkel, nemhogy nem köszönnek – jóformán meg sem ismernek!

Dezső: Flórikám, a glaszékesztyűt sürgősen felejtsd el. Ami a köszönetést illeti, senki nem fog előtted pukedlizni. Legalábbis ebben az évezredben aligha. Mi hasznuk lenne belőle? Ha nagyon kíváncsi vagy a véleményemre, megmondom: egyedül az ördög vevő a jó dologra! Mondjad már, ki akar egy falusi csóró történelemtanár sorsában osztozni?

Zsuzsa (ültében fészkelődve, Dezsőhöz): Húzódj arrébb, nem szeretem, ha a fülembé lihegnek! Nem értem, hogy tudsz ennyire undok lenni? Bántod, pedig a légynek sem árt.

Dezső (dúdolvá): „Szépasszonynak kurizálok...” Zsuzsa, Flóri nem reális ember, soha nem is volt az. A bazár adszi-neszéről szól, ábrándokkal pedig nem lehet kereskedni. Átölelni egy nő derekát, megsimogatni a... pin-kódját...

Zsuzsa: Vedd le rólam a koszos mancsod!

Dezső (jobb kezét emelve): Hol koszos ez neked?

Zsuzsa: Nincs igazad! Amit a tanítókkal művelnek, valóban mocskos dolog.

Flóri: Hagyjad, Dezsőt hiába győzködöd! Ő egy törtető bürokrata – több tucat nyakkendője van odahaza.

Zsuzsa: Csak nem?! (*Dezsőhöz*) A perceken kiteszem a szűrőd! (*Flórihoz*) Képzeld, azzal ült oda az asztalunkhoz, töltögette egyik felest a másik után, hogy a rendszerváltozásnak hála, végre neki áll a zászló, sikeres építészé rukkolt elő. (*Dezsőhöz*) Ugye, így volt? Még hogy lábad előtt hever a város! (*Nevet*) Csacsija, nem kell mindjárt elkámpicsorodni! A nevetés részemről szimpla megállapítás: harminc év alatt semmit nem változtál!

Dezső (elbúzódik Zsuzsától): Nem vagyok kíváncsi a megállapítása-idra!

Zsuzsa (Dezső balántékát cirógatva): Bocs' nekem!

Dezső: Bizgasd a Béluskád... kobakját!

Zsuzsa (Dezső fejét és vállát felháborodottan csépelve): Te pimasz, utolsó

kökler! Nesze neked! Kell még? Nesze! Senkinek, érted, senkinek semmi köze hozzá! Istenem... (*Kezébe temeti az arcát*)

Flóri (leül Zsuzsa mellé): Mondott valami hülyeséget... Dezső, ugye nem komolyan gondoltad?

Dezső (a haját, nyakkendőjét igazgatva): Az ember viccel; nyújtja a kisujját, erre leharapja a karját. És még ő pityereg!

Zsuzsa (széles mosollyal): Szeretnéd tudni, mikor sírtam utoljára? Ó, hogy kérdezhetek ilyen csacsiságot, persze hogy szeretnéd... Miért kellett letaszítanod Kelemen az étterem erkélyéről?

Dezső: Flóri a tanúm, jegyzőkönyvbe mondta: szóra sem érdemes, ostoba baleset történt. Sűrűn megesik az ilyesmi, mikor verekedőket választanak széjjel. De belátom, a vehemenciám kicsit túlzott volt.

Zsuzsa (feláll, körbejár a teremben): Miért? Hogy legyen hol éjszakáznunk? Szó se róla, egyedi, lakályos hodály. Vannak ugyan hiányosságai... Oda például akasztófát tudnék elképzelni, ide villamosszéket... Ti lesztok a bárdbizottság, én meg eljátszom az orleansi szüzet. Láthatjátok, csúnyán kihíztam Szélike királykisasszony szerepét, bár kendtek sem lettek hegyfúvó óriások...

Flóri: Hegyhordó óriás.

Zsuzsa: Ja, igen, hegyhordó. Kelemen játszotta Villámgyorsat, és ha jól emlékszem, Dezső volt az enyveskezű Hoppmester. Milyen sokat jelent egy jó osztályfőnök! Úgy tudom, az iskolában csak a mi osztályunknak volt színjátszó köre. Imádtam Ágnessza Vasziljevna, a próbákkal eltöltött derűs délutánokat. A tánciskolát viszont nem szerettem. A beképzelt Albert Adalbertovics miatt. A vén bakkecske így (*utánozza*) tipegett-topogott sánta lábával a kör közepén, és miközben fennhangon instruált, faltól falig fröcsögött a nyála: egy-két-há, csacsacs! Akár partizános filmekben a tratata, és bumm! És még egyszer: bumm! Borzalmas bűdöseket tudott fingani! Mit ettek rajta Margóék?

Dezső: A potya süteményt, az ingyen fagylaltot. Nagy gavallér volt az öreg.

Zsuzsa: Magyarán: tapizott. Mindig tudtam Margóról, hogy...

Dezső: Margót hagyj ki a játékból! Három gyereket szült, nevelt fel, unokái vannak.

Zsuzsa: Úgy... Engem szabad buzerálni! Gyönyörűséges alakok vagytok, mondhatom! Még szerencse, hogy nem a középkorban élünk. Dalolva hordanátok össze, gyűjtanátok meg alattam a máglyát.

Dezső: Pánikolsz az öregedéstől? A te bajod!

Zsuzsa (nevet): Fitten érzem magam, nincsenek álmatlan éjszakáim.

Szemlélet és pénz kérdése az egész. Látod, ezért a ruháért négyszáz hrvinyát fizettem...

Flóri: Kéthavi fizetésem!

Zsuzsa: Plusz a fodrász, a smink... (*Körbefordul, elvonul a férfiak előtt*)
Remekül érzem magam a bőrömben, mert remekül akarom magamat érezni! Mihelyt egy nő nem ad magára, elkezd garasoskodni – menthetetlenül eszébe jutnak a ráncai, elszállt ifjúsága, tönkretett élete. Na, hogy tetszem?

Flóri (félénken): Nem gondoljátok, hogy mondjam... Bezártak bennünket, az épületéből nem léphetünk ki.

Dezső: Ki tiltotta meg? Csak nem a folyosón sertepertelő zöldfülű milicista? Röhej! Zsebébe nyomsz egy húszast, és szó nélkül visszaad belőle.

Zsuzsa (leül Bélus lábához): És aztán mihez kezdesz a visszajáróval? Veszel a feleségednek egy doboz mosóport? Okával megnéztem magamnak a sarokasztalnál ülő Annát. Már ha tényleg ő volt az a szorongó, riadt tekintetű asszonyka abban a magas nyakú, divatjamúlt, fehér színű micsodában. Amíg néztem, végig az volt az érzésem, hogy ha még egyszer ráripakodsz, fogja magát és kiugrik az ablakon.

Dezső (ingerülten): A családi élet nem átjáróház! Kávézzon mindenki odahaza; vakargassa a fenekét, ha unatkozik. Még hogy Mesterné így, Mesterné úgy – pokolba vele!

Zsuzsa (gúnyosan): Szabadna tudnom, miben mesterkedik Mesterné önagsága?

Dezső: Összejárnak Annával pletyózni. Nem múlik el nap, hogy ne duruzsolná tele a fejét az emancipált dumájával. A telefont is kikapcsoltatom, ki én!

Flóri: Tévedsz, Dezső, a beszéd nem lehet emancipált. Az emancipációról szóló beszélgetés a helyes megfogalmazás.

Dezső: Ne latykoljanak, főleg ne a hátam mögött! A családban rendnek kell lenni! A lelkizés diktatúrához vezet, írta... Na, Olga Pávlovná mindig ennek az írónak a bölcsélményeivel hozakodott elő, ha egyikünk-másikunk az osztályzata miatt zúgolódott.

Zsuzsa: Gorkij.

Flóri (zakója zsebében kutakodva): Nyizsnyij Novgorod, a város visszakapta régi nevét. Leningrád újra Szentpétervár lett, Vorosilovgrád Luhánszk... Alighanem az étteremben maradt a noteszom. Tudom, bagatell, de nekem fontos. Telefonszámok, címek...

Dezső: Mennyi pénzt dugtál a bőrkötése alá?

Flóri (kényszeredetten nevetve): Nekem dugipénzem?! Megbocsássatok, ha kissé cinikusan fogalmazok, de előbb lesz tetű a gatyám korcában, mint

dugdosnivaló pénzem. Izé... Természetesen a jelen gazdasági helyzetet véve alapul. Nem mondom, el lehet éldegélni egyik napról a másikra egy évig, két évig... A történelem számtalan példával szolgál arra nézve, hogy a háborúkat, forradalmakat követő időszakokban az élet vegetációs szintre redukálódik. (*Feláll*) De arról nem szól a fáma, hogy a demokratizálási folyamat velejárójaként aposztrofálják az össznépi nyomort!

Dezső: Hordót alá!

Flóri: Gúnyolódj csak. Űlj vonatra, utazz el Lettországba, Rigába, és arcodra fog fagyni a vigyor! Ukrajna a béka feneke alá süllyedt, érted, öt év alatt a balti államok a mennybe mentek, mi meg... Nem, nem volt előnyük, 92-ben egálban voltunk. Mi a rosseb történik itt? Meddig élünk még úgy, mint az odúlakók!?

Dezső (gyanakuvóan): Flórikám, őszintén: melyik pártba szerveztek be?

Flóri: Csak nem gondolod, hogy bedőlök holmi demagóg szövegelésnek? Csábítottak húsz éve, tizenöt éve, tíz éve: magasabb óraszámot ígértek, utóbb pártitkárságot a kolhozban. Nincs mit jóvátennem, mint egyeseknek!

Dezső (a cipőjét nézegetve): A hegyes orrú cipők kezdenek kimenni a divatból. Ungváron mi a trend?

Zsuzsa: Holdjáró bakancsokban flangálnak a nőcik. Sima egészcipő, tíz centi vastag talppal.

Dezső: Neked van?

Zsuzsa: Átmegyek egyszer-kétszer az országhatáron, és lesz.

Dezső: Szabad megtudnom, mit csempészel?

Zsuzsa: Pontosítalak: nem csempész, hanem megélhetési turista vagyok. Amúgy gázolajat, cigarettát. Képzeld, kicseréltem a Zsigulimat egy dízeles csotrogányra. Megérte. Egy úton tisztán, káépében megkeresek hat lepedőt.

Flóri (duzzogva leül): A dicsekedésre bezzeg mindig kaphatók vagytok!

Dezső: Okosabban tennéd, ha hallgatnál! Nem tehetünk arról, hogy – finoman szólva – élhetetlen vagy. Lapítasz, pizsmogsz a faludban, mint nyuszi a fűben. Nem rogyra rád az ég, ha olykor átvinnél néhány karton cigarettát, pár kiló dióbelet az országhatáron. Látod, Zsuzsa a könyvelői fizetéséből megélhetne, a kötényéből eltarthatná lócán hortyogó... (*Zsuzsához*) Tulajdonképpen ki ő neked: férjed, barátod, lakótársad? A restiben előadott magánszámából, részeg hablatyolásából annyit tudtam kihámozni, hogy gázóra-leolvasóként boldogítja – idézőjel! – az asszonyát. A köztetek lévő több mint tíz év korkülönbséget szerelmi minimumként emlegette.

Zsuzsa (mímelt egykedvűséggel): Ha már lúd, legyen kövér. Hol van az megírva, hogy csak vén bakkecskék hentereghetnek fiatal lányokkal?

Tudjátok, nincs hozzá kedvem, nem akarok szalmaözvegykedni, fiatalkori szerelmek emlékein kotlani. Ennyi.

Flóri: Nem értem. Mi lesz később, tizenöt-húsz év múlva? Egy jól táplált, karbantartott férfi ötvenöt éves korában is nagyon fickós tud ám lenni. Hallok, olvasok róla, hogy egyesek ebben a korban kezdenek új életet. Azt ugyan nem magyarázzák el a cikkírók, hogy mit értenek új élet alatt – hacsak azt nem, hogy a régít újra megismétlik. Szerintem egy ötvenes férfiember már nem tud kibújni a bőréből: marad, aki volt.

Zsuzsa (ingerülten): Dezső, értesd meg Flórival végre – nekem nincs idegem hozzá –, hogy nem falun élek! Városon nem szokás másolni mások életét. Meglehet, hogy már holnap ráunok az élettársamra, vagy ő lép félre – és akkor mi van? Megszólnak a szomszédok?

Dezső: Győzködd, ha akarod, nekem semmi bajom az élettársi viszonyoddal. De elszomorít, hogy koloncot vettél a nyakadba...

Zsuzsa: Jól hallom: elszomorít? Eszednél vagy?

Dezső: Segít valamiben, vagy csak teng-leng körülöttem, játssza a bel amit, anyuka kedvencét...?

Zsuzsa (sértődötten feláll, az információs iroda üvegablakánál hosszasan igazgatja a haját): Jobb, ha tudjátok: az én Béluskám valójában művész.

Dezső: Igen? És miben művészkedik: az ingyenélésben?

Zsuzsa: Látod, ezúttal rád ismerek, a régi jó irigység beszél belőled. Igenis, festőművész. A szintetista irányzat híve.

Flóri (a hirtelen beállt hosszú csöndet megtörve): Izé... A művészet kétségtelenül komoly dolog. Ahogy mondják: kiszabadítja az embert a körülmények szorításából.

Dezső: Engem ugyan nem. Megrekedtem az impresszionistáknál. A fene se érti, mit akarnak a mostani festők rózsaszín pacnikkal, lila krikszkrakszokkal kifejezni!

Zsuzsa (naiv lelkesedéssel): Az egyszerűség, a tisztaság utáni vágyat. A bonyolultság, sötétség elkendőzi a lényegét. Ami szép és igaz, az egyszerű és könnyed, nem határolja el éles vonalakkal egymástól a tárgyakat. Eggyé akar olvadni a mindenséggel. Hát nem gyönyörű?!

Dezső (gyanakvóan): Bélusod ötölte ki a mondókádat, vagy kiolvastad valahonnan? Ha emlékezetem nem csal, soha nem jeleskedtél a rajzórákon.

Zsuzsa: Unalmas vagy! Tudd meg, az elmúlt négy-öt évben rengeteg könyvet elolvastam. Hála a vámhivatalok előtti félnapos várakozásoknak, szert tettem némi emberismeretre. Dezsőkém, neked anyakomplexusod van. Dédelgetsz magadban egy ideát, ahhoz próbálsz hozzászabni az

utadba kerülő nőismerőseid jellemét... (*Némi töprengés után*) Annát például sikeresen tönkretetted, és most azon mesterkedsz, hogy másokat is vakvágányra állíts. Mi a bajod velem?! Nem tudsz rávetíteni, nem passzolok a benned élő anyaképhez? A könyököm lóg ki, netán a sarkam?

Dezső: Ennek a tirádának se füle, se farka! Anyakomplexus, vetítés, idea... Maradjunk a tisztaság utáni vágynál, azt talán még értem.

Flóri: Szóval, festőművész a barátunk. Való igaz, a számunkra kedves tárgyak szinte beleolvadnak a környezetbe. Kiegészítenek bennünket, értitek, hogy gondolom: nélkülük nem léteznénk igazából. Pontosabban: nem lennének azok, akik vagyunk... A tangóharmonika nem eladó! Nem! Dezső, ígérd meg, hogy segítesz visszaszerezni, mert vissza akarom kapni a harmonikát! (*Előregörnyed, levegő után kapkod*) Nem kell az átkozott pénz, majd csak lesz valahogy! Ágnes okos asszony, meg kell hogy értsen! Ennyi maradt az ifjúságomból, belőlem. Értitek?! Nem adhatom el!

Zsuzsa (értetlenül): Miféle harmonikáról van szó? Honnan szerezzük vissza?

Dezső (Zsuzsához): Alighanem a piac melletti bizományi üzletből. Beadta a hangszert, hogy némi pénzhez jusson.

Flóri: Úgy valahogy.

Dezső: Adtam volna kölcsön.

Flóri (szemrehányóan): Utólag könnyű nagylelkűsködni. Mikor egyszer-e egyszer találkoztunk városban, hányszor kérdezted meg, hogy és mint vagyok? Jut-e kenyérre, van-e mit az asztalra tennem? Na ugye! És ezek után álljak eléd pénzért kuncsorogni?! Hogy ne lógjak ki a sorból, együtt rázhassam a rongyot a díszes kompániával? Még hogy elit osztály, sose halunk meg... Egyszer mindannyian meghalunk, elfáradunk, és kész. Nem lesz több nagyképűsködés, semmi, de semmi nem marad utánunk... Hogy nézek így az unokáim szemébe, hogy?! (*Körbejár a teremben*) Istenem, elkótyavetyéltem apai örökségemet, a drága hangszert – én hülye!

Dezső: Fejezd be a ripacszkodást! Ígérem, holnap reggel első utam a bizományiba fog vezetni.

Flóri: Holnap! (*Megnézi az óráját*) A holnap ma van: fél egy!

Dezső: Kijevi idő szerint?

Flóri (felháborodva): Te... te... Azt hiszed, neked mindent szabad, játszadozhatsz az ember idegein?!

Dezső (értetlenül): Na hallod, nem értem, miért vagy úgy oda!? Sok lenne, ha azt kérdeztem volna, mikor vesztetted el a szüzességedet!

Flóri (Zsuzsához): Szélkakas. Egy pojáca! Nincs barátja, senkije sincs a világon, de a pofáján bezzeg vastag a bőr! Alig nyolc éve csak oroszul volt

hajlandó megszólalni a becses hivatalában, még a villanyórája is moszkvai idő szerint járt!

Dezső: Juszt se hagyom magam provokálni!

Flóri: Mostanság persze nagy magyar, akkora kokárdákat tűz ki március 15-én, mint egy levesestál!

Dezső: Mikor tettél szert humorérzékre?

Flóri: Nem hozzád beszélek!

Dezső: A falnak? Mit gondolsz, Zsuzsa: hol élt ez idáig – a Holdon? Rólad nem is szólv! Cirka húsz éven keresztül butítottad tanítványaidat a kommunizmus üdvtanával. Míg másnak akasztófa, neked ezért kitüntetés jár – gondolod te.

Flóri: Mindig azon voltam, hogy mondjam... hogy becsempésszem a tananyagba...

Dezső (flegmán): Mi a fityfenét?

Flóri: Az igazságot.

Dezső: Melyiket? Gondolkodj! Aki egy kicsit ismeri az akkori viszonyokat, pontosan tudja: egy tanárnak elég volt hajszálnyira eltérni a tantervtől, hogy másnap már az államvédelmisek enyelegjenek vele! Kendeddel pedig – tudtommal – semmi ilyen nem történt.

Zsuzsa: Nem értem, hová akartok kilyukadni, mi az értelme a civakodásoknak? Van egyáltalán értelme?

Flóri: Persze... Ideje tiszta vizet önteni... Önvizsgálatra kényszeríteni egyeseket!

Dezső: Ne ijedj meg, nem fogok meakulpázni! (*Gúnyosan*) Az én vétkem, uram, az én vétkem!... (*Zsuzsához*) Szórakozunk egy kicsit, agyonütjük egymással az időt.

Flóri (kimérten): Szóval, önnek mindez csak szórakozás?

Dezső: Ostoba hólyag! Jobban teszed, ha kiköpöd a karót, és leülsz a fenekedre! Ha így folytatod, még megüt a guta.

Zsuzsa: Fiúk, ebből elég!

Dezső: Hölgyem, az óhaja parancs. (*Hosszú csend*) Most akkor mit csináljunk?

Zsuzsa: Hogyhogy mit? Várunk!

Flóri (a kezét tördelve fel-alá jár): Mindig csak várn! Újabb hazugságra, világvégére... Egyeseknek könnyű, telik eszem-izomra, patikára – egy nap az élet. Ráérnek, persze... Ha várnak, magukért várnak, mert rájuk amúgy senki sem kíváncsi. Engem várnak odahaza, értitek: a feleségem, a lányom, az unokám...

Dezső: Nyitva az ajtó, nyugodtan elmehetsz. Amint a festő úr magához tér,

vallomást tesz és aláírja a papírokat, mi is megyünk. Adjak pénzt taxira?

Flóri (körbe fordulva): Ide csak bejönni lehet, érted, csak bejönni! Nem kell a pénzed!

Dezső (előveszi a tárcáját): Komolyan gondoltam. Két saroknyira van egy taxiállomás. Sok volt neked a tegnapi nap, kissé kimerültél, ágyban a helyed.

Flóri (az üveglablakig bátrál): Nem, nem kell... Nagylelkű vagy, hogy mondjam, de nem akarok álmatlankodni, rettegni... Mégis csak Kelemenről van szó, meg rólunk, úgy összességében.

Dezső: Azóta az igazak álmát alussza.

Zsuzsa: Mentő vitte el!

Dezső: Kelemen mindig szeretett rájátszani a dolgokra. Kutya baja! Gurult pár lépcsőfokot, összeszedett néhány horzsolást – holnap jól röhög a markába.

Flóri (tétován): Volt ott jó pár lépcsőfok. Akkorát huppant a lépcső alján, mint egy tele zsák.

Zsuzsa (szemrehányóan): A többiek javában mulatnak, ropják a kacsatáncot...

Flóri: Pillanatok alatt szétszéledtek, senki nem maradt az étteremben.

Dezső: Flóri, egyvalamit nagyon nem értek: miért jöttél utánunk, miért tettél vallomást, miért folytál bele az ügybe? Nem emlékszem, hogy ott lettél volna a teraszon...

Bélus oldalára fordul a lócán, félig-meddig feltápáskodik, de aztán kócbábukét visszabanyatlik. Cselekménysorának komikumát csak fokozza a jobb szeme alatt éktelenkedő, kékesfekete véraláfutás. Végül mégis csak sikerül felülnie. Körülnéz, kezébe temeti az arcát, aztán megint körülnéz.

Bélus (büntudatosan): Zsuzsa, nagyon hülye voltam az este? Biz' isten, nem akartam! Tudom, nem lett volna szabad annyit innom...

Zsuzsa: Gyorsan tisztázzuk: nincs pia, cigaretta – rajtam tehát ne követelőzz!

Bélus: Félreértesz...

Zsuzsa: Tudod egyáltalán, hol vagyunk? Rendesen összehoztad, gratulálhatsz magadnak! Se szó, se beszéd: nekimenni ökölrel egy Kelemennek... Annyi a pénze, mint a pelyva; mellényzsebből lefizeti az egész hóbelevancot, és akkor nézhetsz magadon körül!

Bélus: Nézhetünk, drágám! Csak ne fájna annyira a gyomrom, a fejem!... Te, de most őszintén: egy szál cigarettád se maradt? Kell hogy legyen a retikülődben! Emlékszem...

Zsuzsa: Kár erőlködnöd! A milicista mindent kipakoltatott.

Bélus (ráförmed Flórirra): Faszikám, te meg mit bámulsz? Nem láttál még másnapos embert? Ismerlek? (*Zsuzsához*) Mintha már láttam volna, de hol és mikor?

Zsuzsa: Alighanem az étteremben, tegnap este.

Bélus: Az meglehet. (*A véraláfutást tapogatja*) A szuvenyirt Kelemtől kaptam, vagy valamelyik útonállójától?

Zsuzsa: Kelemtől.

Bélus: Hál' istennek! Büszkén fogom hordani. Vagy mégse? Tudod, rég megcímezték nekem ezt a jobbegyenest, háládatlanság lenne részemről, ha nagydobra verném; legyen elég dicsőségnek az, hogy végre postázták.

Dezső (Zsuzsához): A teremburáját, de tudja cifrázni!

Zsuzsa: Másnaposan nincs benne szemernyi önérzet, szereti magát mind mélyebbre vájni. A végén még megőrjíti a hülye bementéseivel...

Dezső (nevetve): Úgy kell neked! Miért álltál össze vele? A fiad lehetne!

Bélus (bólogat): Generációs ellentétek, azok vannak. Úgy kell nekünk, engedjük magunkat kikergetni a paradicsomból! Évák, le az almafáról!

Zsuzsa: Most meg mi a bajod velem?

Bélus: Ami tegnap este. Bújnál vissza az akolba, keresed ennek az ízének a szája ízét, vizét, pedig a kölnisüveget nem cserélik vissza! Láthatad, megtapasztalhattad: jól elvannak nélküled. Bukott angyal vagy, drágám, a szemükben: szárnyaszegett valami... Igen, ha szültél volna egy kaszar gyereket, lenne egy kötelességtudó, pedáns férjed, na látod, akkor talán – hangol a hangsúly! – kedvükre való lennél.

Dezső: Ez igen! Zsuzsa, Zsuzsa... Nem tudom, hogy élsz, minek élsz vele, de a helyedben lehajítanám a vállamról ezt a macerás hapsit, le én, csak úgy nyekkenne!

Zsuzsa (tüntetően Bélus mellé ül): Ne figyeljünk rá! Ha mondja a magát, hadd mondja, nem kell felülni a szavának.

Dezső: Felőlem napkelteig elbeszélhetünk egymás mellett. Tovább nem, mert jön a váltás, kezdődik előlről a hajcihő: kihallgatás, jegyzőkönyv, hosszas várakozás a már forgalmas folyosón... Zsuzsa, nem rosszindulattal, barátilag ajánlom: ideje „felvilágosítani a gyermeked”!

Zsuzsa (Bélushoz): Vallomást kell tenned. Amikor behoztak ide, nem voltál kihallgatható állapotban.

Bélus: Nana! Annyira azért nem voltam részeg!...

Dezső (epésen): Annyira nem. Ha az ügyeletes milicista nem ismerősöm, most a fogdában ébredneznél, hétpróbás csirkefogók között. Őszintén csodáltam a türelmét, amikor sűrű anyázás közben parolis bohócnak, korrupt zsarunak nevezted...

Zsuzsa: Csúnyán kivetkőztél magadból.

Bélus: A milicisták a hibásak! Lökdösik, rángatják az embert ok nélkül. Kultúrállamban élünk...

Dezső: Örömmel hallom! A tegnap esti viselkedésedből ítélve, nem mindig tartod mérvadónak ezt az elvi szempontot.

Zsuzsa: Fejezd be, jó!

Bélus: Büntudatot akar kelteni. Szakállas trükk.

Dezső: Flóri, nagyon elbújtál!

Flóri (kilép a terem egyik sarkának félbomályából): Hirtelen nem is tudom... Persze, a fiatalembernek bocsánatot kell kérnie a kihallgatást vezető milicistától. Mi is a rangja? Nem vagyok tisztában a rendfokozatokkal...

Bélus: Ki ez a fordított hapsi? Egy volt osztálytárs? Hányan voltatok abban a fenemód elit, öntelt osztályban?

Zsuzsa: Harmincnégyen.

Flóri: Harmincnégyen végeztünk, de a nyolcadik osztályig negyvenketten voltunk. Ja, kérem, a hatvanas években még ismeretlen fogalom volt a létszámlhiány!

Dezső (váratlanul feláll): Ebből elég! (*Bélus*hoz) Emlékszel a verekedésre az étterem teraszán? Hogy kivel és miért mentél öltre?

Bélus (gúnyosan): Mit akarsz tőlem? Cimbalmozsam el a szánom-bánomot? Vagy nyekeregjek, nyivákoljak a másodhegedűn? Nem, barátocskám: vagy prímás leszek, vagy semmi.

Dezső: Egyáltalán nincs okod gúnyolódni. Tetszik, nem tetszik, a vallomáson hozzá kell igazítanunk az általunk mondottakhoz. Nem baj, ha semmire sem emlékszel: leszek olyan jó, kisegítelek.

Bélus (gyanakodva): Kisegítesz? Vagyis azt kell mondanom, amit a számba adsz?

Flóri: Olyasformán.

Dezső: Flórikám, te most hallgass! El találod túlozni a formaságokat.

Bélus: Nocsak! Szerinted az egész pusztá formaság? Mi van, ha mégis emlékszem bizonyos dolgokra, netán mindenre?

Flóri (elnézve a többiek feje fölött): Lehetetlen. Az eszméletlenségig leitta magát...

Bélus (bedagadt szemét tapogatva): Locus sigelli. (*Feláll, az üvegablakhoz sántikál*) A pecsét helye. Jól elbánt velem a szemét alak! Egy ideig kénytelen leszek szemüveget hordani... Lila színű világ, pfuj, de förtelmes!

(Folytatjuk)